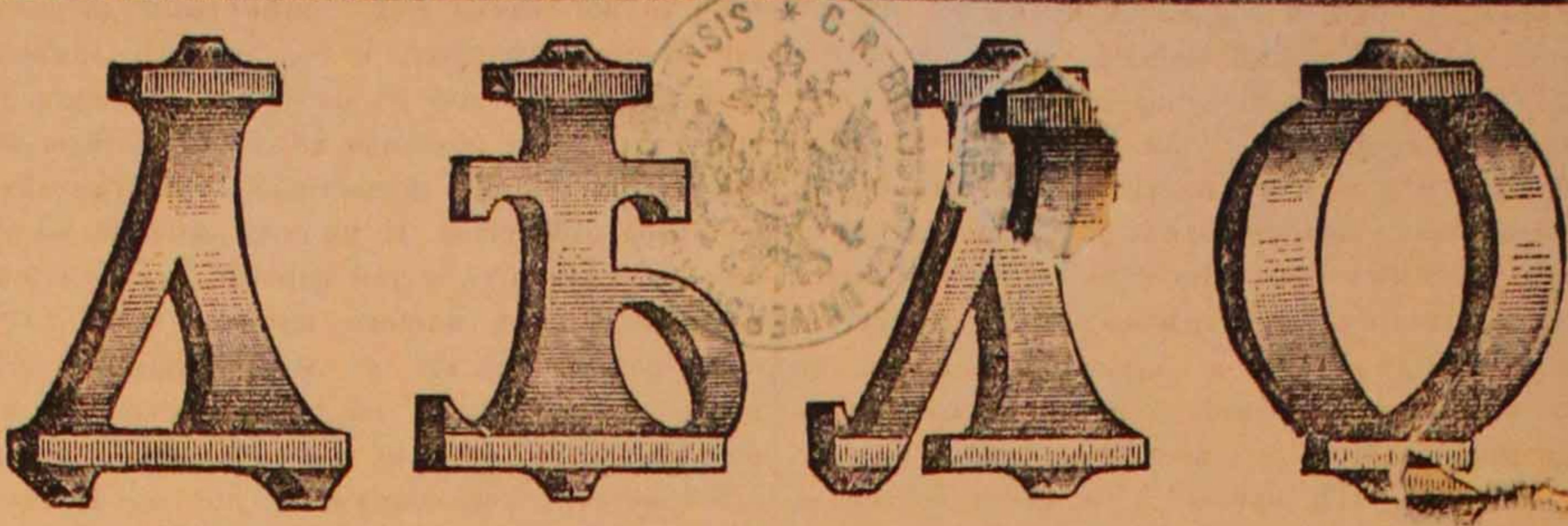

Выходитъ во Львовѣ ще Вторника, Четверга и Суботы
 грѣмъ русскихъ святыхъ о 4-ой годъ попоход. Литер. додатокъ
 Библиотека найзнам. повѣстей" выходитъ по 2 печат. ар-
 шинамъ каждого 15-го и послѣдняго дня каждого мѣсяца.
 Редакція, администрація и экспедиція подъ Ч. 44 улицы
 Галицка.
 Вебъ листы, посылки и рекламаци належають пересылати
 Голъ адресомъ: редакція и администрація "Дѣла" Ч. 44 ул.
 Галицка.
 Рукописи не вертаються тѣлько на попередню застере-
 женню.
 Подлинное число стоитъ 12 кр. а. в.
 Оголошеня принимаються по цѣнѣ 6 кр. а. в. бѣть одинокъ
 строчки печатномъ.
 Рекламаци неопечатаный вѣдѣль бѣтъ порта.
 Предплату належають пересылати франкомъ (налучше
 почтовымъ переказомъ) до: Администрація часопису "Дѣло"
 ул. Галицка, Ч. 44

Предплати на "Дѣло" для Австрій: для Россіи:

на цѣлый рокъ . . . 12 ар.	на цѣлый рокъ . . . 12 рубл.
на пѣть року . . . 6 ар.	на пѣть року . . . 6 рубл.
на чверть року . . . 3 ар.	на чверть рокъ . . . 3 рубл.

съ дол. Библиотеки:

на цѣлый рокъ . . . 16 ар.	на цѣлый рокъ . . . 16 рубл.
на пѣть року . . . 8 ар.	на пѣть року . . . 8 рубл.
на чверть року . . . 4 ар.	на чверть рокъ . . . 4 рубл.

на самы додатокъ:

на цѣлый рокъ . . . ар. 5	на цѣлый рокъ . . . 5 рубл.
на пѣть року . . . ар. 2 5/2	на пѣть року . . . 2 50 ар.
на чверть року . . . ар. 1 1/2	

Для Закарпатск. округъ Россіи:

на цѣлый рокъ . . . 8 ар.	
на пѣть року . . . 4 50 ар.	
на чверть року . . . 4 75 ар.	

съ дол. Библиотеки на самы додатокъ:

на цѣлый рокъ . . . 9 ар.	на пѣть року . . . 6 ар.
---------------------------	--------------------------

III. Читателѣвъ въ Россіи просимо ма-
 га на увазѣ, що въ вымовѣ ъ=jі, ѓ, ѓ=i, и (въ
 овереднѣ и на концѣ оловъ)=ы, и (на початку
 оловъ и по самогласныхъ) =i, ѓ (на початку
 оловъ) =vi.

Просимо о надсыланье предплаты
 на IV чверть року и о вырѣвнанье дав-
 нѣйшихъ рахункѣвъ.

Куда мы идемо?

Колы мы, галицкы Русины, стараемося
 збѣдѣвати и скръпѣвати свою интеллигенцію и
 морально та матеріально поодвигати массы на-
 родна до народнаго самопознаня и щасливаго
 быту, — то мы мусимо мати — и фактично
 маемо передовсѣмъ на оцѣ нынѣшній часъ и
 кругъ нашого дѣланиа. Безперечно, мы маемо
 идеаль будущаго становища нашого народа
 середъ народѣвъ Европы — мы жь прецѣ-
 були колысь европейскою самостоійною держа-
 вою, — дальше маемо идеаль нашої ролю
 середъ Славянства, — але ти идеалы суть
 для насъ тѣлько побужденьемъ до праць на
 нынѣшній день и на тѣмъ просторѣ нашої
 землѣ, где мы живемо, значить где намъ при-
 значене поле дѣланиа. Идеаль не-знати якій
 гарный, взнеслый не зможе въ будущиѣ осу-
 ществитися, коли мы не будемо працювати
 сегодня, не будемо видимо съ каждымъ по-
 ступомъ часу приближатися до него и вырази-
 тѣйше его бачити.
 Нынѣшне поле дѣланиа Галичаць — Га-
 личина. Тутъ подѣ покровомъ австрійской кон-
 ституціи треба намъ здвигатися зъ вѣкового
 пониженя, що-разъ высше поодносити народ-
 ный прапоръ рускій, щобы его бачили не лишъ
 наші земляки за кордономъ, але и вся Сла-
 вянщина и Европа. Тѣлько жь не така легка
 се для насъ работа. Въ своѣй власноѣ хатѣ
 мы маемо могучаго противника — могучаго и
 хитраго. Могучій бѣтъ своєю матеріальною
 перевагою, а хитрый въ своихъ моральныхъ
 зносинахъ съ нами и дотычно насъ. Въ пер-
 шѣмъ роздѣлѣ нынѣшной статіи мы, здаесь
 намъ, доволѣ выразно вказали, въ якій спо-
 собѣ проявляея тая его хитрѣсть въ одиѣмъ

направлѣннѣ, а именно, шо бѣтъ стараея ско-
 ристати зъ каждою найменшою нашою ошибкою,
 щобы представити насъ по-за краемъ яко еле-
 ментъ небезпечный для державнаго порядку и
 устройю. Въ краю жь зновѣ стараея примѣ-
 нити до насъ засаду „divide et impera“ и въ
 тѣмъ взглядѣ знайдуть наші читателѣ основне
 поясненье въ нынѣшней дописи зъ Вѣднѣя.
 Супротивъ того намъ, галицкимъ Руси-
 намъ, треба вести всѣ наші работы разумно,
 треба намъ выступати всюду съ тактомъ. А се
 може бути тѣлько тогда, коли мы всѣ будемо
 опиратися на своѣй власноѣ почвѣ, котрой
 и ъкто въ свѣтѣ не може намъ заперечити,
 котру очима бачуть и за нашу признають
 навѣтъ наші противники и нынѣшній ихъ про-
 текторы. Тою нашою почвою — то Русь,
 тая Русь, котрой пероздѣльною частиною ест
 нашъ народъ съ своєю мовою, съ своими зви-
 чаями и обычаями. Шо нашъ народъ — то
 само и мы, его сыны — интеллигенція. Съ
 тѣмъ окликомъ мы смѣло можемо заглянути въ
 счи хочъ не-знати якому ворогови, тѣмъ ок-
 ликомъ мы можемо безопадно сокрушати
 всѣ клеветы та неправды — и добиватися на-
 лежнаго намъ права до народнаго розвою.
 При свѣтѣ оклику повинни зединитися
 всѣ интеллигентны наші силы и якъ одинъ
 мужъ выступати въ оборонѣ своихъ правъ.
 На тѣмъ становищи стояти и стоять всѣмъ ти
 дѣятелѣмъ нашімъ, котрыхъ подвиги принесли ко-
 ристи нашою народному дѣлу и котрыхъ
 имена згадуются нынѣ съ повимъ поважа-
 ньемъ. Досытъ буде навести имена такихъ
 дѣятелѣвъ, якъ пок. митрополитъ Яхимовичъ,
 пок. еп. Куземскій, о. Стефанъ Качала, пок.
 Володимиръ Барвѣньскій, дрѣ Корнило Суш-
 кевичъ, пок. Володимиръ Навроцкій и многи
 другіи.
 Въ практичноѣмъ дѣланиа галицко ру-
 ской интеллигенціи не дасться навѣтъ подумати
 иншиѣй якій окликъ. Не годится жь закрывати
 очей на фактичный нашъ станъ середъ народа
 зъ одной стороны, а супротивъ ворогѣвъ на-
 шихъ зъ другой стороны. Перейдемъ по по-
 рядку всѣмъ бѣтъни нашої интеллигенціи и за-
 становимся тѣлько, якій кожда зъ неи може
 мати кругъ дѣланиа въ практицѣ!...
 Колы надѣ тѣмъ здорово застановимося,

то побачимо, шо для насъ тѣлько тая одна дорога
 до бажаной цѣли. По тѣй дорожѣ зможе каждый
 безпечно ступати — и не зверне зъ неи пе-
 редъ нѣякимъ хочбы и якъ сильнымъ чужи-
 ницею.

Яко добрый обявъ въ нашѣмъ народѣмъ
 розвою можемо уважати той фактъ, шо въ
 важныхъ народныхъ дѣлахъ, — якъ н. пр. въ
 народныхъ вѣчахъ и въ акціяхъ выборчихъ,
 — всѣ Русины знаходятся именно на тѣй до-
 розѣ и при тѣмъ оклику, котры мы выше у-
 казали. Тутъ мы не бачили и не чули нѣя-
 кихъ демонстрацій — а выходило се тѣлько
 на загальну користь народнаго дѣла. На пе-
 давиѣмъ же торжествѣ въ Празѣ Русины съ
 тѣмъ окликомъ на устахъ здобули собѣ вели-
 ку повагу въ славянскѣмъ мирѣ.

Бажати бы лишъ, щобы мы не тѣлько въ
 важныхъ случаяхъ народнаго дѣла, але и въ
 щоденноѣмъ житю всѣмъ завсѣгды знаходилися
 на одиѣй пути съ однимъ завѣтнимъ бажан-
 ьемъ въ думцѣ и на словѣ.

Ось до того намъ стрѣмѣти, туды намъ
 ити!

Реорганизация банку краєвого.

II.
 Якъ зорганизувати кредитъ селяньскій?
 Чи можлива рѣчь по такихъ сумныхъ досѣдѣ-
 дахъ, якихъ мы доси ажъ надто богато маемо,
 по премногахъ лицитаціяхъ селяньскихъ го-
 сподарствъ за дови грошей, по страшеноѣмъ
 ровною лихвы жидѣвской и банковой, щобы
 нашихъ селянь уважати способными для кре-
 диту? „Sind wir noch creditfähig oder sind wir
 nur bewucherungsfähig?“
 На те пытанье стараються отвѣтити всѣ
 люде, котры занимаються справою поодвигненя
 селянь. Жаль тѣлько, шо въ стороны нашихъ
 братѣвъ Пеляковѣвъ мы доси не чули анѣ одно-
 го провѣсту, котрый бы щиро стоявъ на основѣ
 бѣтъни нашого селяньства, котрый бы разу-
 мѣвъ, шо для нашихъ селянь всякій кредитъ
 грошевый навѣтъ при найкорытѣйшихъ ус-
 ловьяхъ естъ завсѣгды по найменше небезпе-
 чный, а дуже часто може статися и пра-
 вильнымъ. Звѣтвомъ бо, шо у нашихъ, ба у всѣхъ

европейскихъ селянь ведеса т. зв. „Naturwirt-
 schaft“, а всякій кредитъ грошевый естъ для
 нихъ немовъ гостемъ въ иногдо свѣта, въ свѣ-
 та „господарки грошевой“. Перекочити зъ го-
 сподарки натуральной до господарки грошевой
 безъ вломаня карку для нашого дробнаго сель-
 ского господаря майже неможливо. Для того
 то всякій грошевый кредитъ для селянь, ба и
 всякіи грошевы поборы бѣтъ нихъ (якъ податки
 и т. д. въ грошехъ) суть вломъ, може и
 конечнымъ при теперѣшнѣмъ устройю капита-
 листичноѣмъ, але все таки шкѣдливимъ для
 ихъ экономичаго розвою.

Для доброй памяти не звадитъ ту при-
 гадати, шо нашъ незабутный Володимиръ Бар-
 вѣньскій въ своихъ статіяхъ въ „Дѣлѣ“ при
 случайности дебатъ соймовыхъ надѣ основан-
 ьемъ банку краєвого и въ своихъ частныхъ
 розмовахъ ще въ давнѣйшого часу высказу-
 вавъ гадку о конечности — заложена у насъ
 закладѣвъ кредитовыхъ и натуральныхъ,
 котры бы кредитовали селяньма верномъ, ху-
 добомъ, знарядами господарскими и т. д. Була
 се думка дуже глубока и практична. Пок. Бар-
 вѣньскій не мовѣ угадавъ, шо тая думка въ
 той самѣ часѣ вводилася въ житѣ въ пѣвнѣч-
 нѣй Америцѣ, где повстали и доси широко
 розвилася товариства кредитовѣ натуральны,
 званѣ елеваторами. Теперь такі товариства
 заводатся и въ Россіи.

Мы уважали конечнымъ згадати о тѣмъ
 для порѣвнаня думокъ и плянѣвъ чоловѣка
 щиро думающаго о пооднесеню селяньства съ
 плянами людей, хочъ и маючихъ до того сред-
 ства въ рукахъ, але выходящихъ въ иншихъ
 поглядѣвъ и служачихъ иншимъ богамъ. Мы
 показали вже въ попереднѣмъ роздѣлѣ нашої
 статіи, якъ завидловеса п. Згурвскій на наше
 селяньство и на операціи грошей: операціи
 ти суть по его поглядѣмъ добры самѣ собою,
 навѣтъ въ такомъ разѣ, если приносять шко-
 ду, ба и руйну „гдѣякимъ упослѣдженымъ
 веретвамъ людности.“ Значитя, не ходитъ ту
 о пооднесеню тыхъ именно упослѣдженыхъ
 веретвъ, але о пообльшеню операцій робле-
 ныхъ на ихъ шкѣрѣ. До того именно змага-
 ю и плянь реорганизациіи банку краєвого, выду-
 манной п. Згурвскимъ.

II. Згурвскій естъ, якъ звѣтвомъ, директо-

АНТИГОНА.

Драматична ода Софокла. Зъ грецкаго переклада
 Петро Плициньскій. Одесса 1883.
 Нема шо дово и переводитися про те, якъ
 потрібнѣй для каждой молодой литературы пе-
 реклады классикѣвъ въ другихъ мовѣ. Колыбъ
 можна було по украински томѣвъ 200—300
 надрукувати перекладѣвъ зъ грецкихъ, рим-
 скихъ, италійскихъ, англійскихъ, нѣмецкихъ,
 французскихъ и иншихъ писателѣвъ, — колыбъ
 зъявилися тѣлько здѣбнѣй перекладачѣ на нашу
 мову того загальночоловѣчаго скарбу, то за-
 певне знайшлисьбы и выдавачѣ, шо далибъ
 грошѣ на друкованье перекладѣвъ. Але се дѣ-
 ло у нашої литературѣ стоить дуже вѣстойно.
 Шо справдѣ естъ у насъ перекладено зъ грец-
 кого та латиньскогѣ? Перекладѣвана „Енеида“
 Котляревскаго, „Иліада“ Руданьскаго, — та й
 годѣ! Про те тѣмъ облыша належитися бѣтъ
 насъ подяка перекладачѣмъ „Антигоны“ п. П.
 Плициньскому.
 П. И. Плициньскій — звѣтнѣый знавецъ
 старо-грецкой мовы; колысь-то бѣтъ выкладачѣ
 на всеучилищи въ Атинахъ историю кня-
 сичной грецкой литературы. Теперь дѣтъ, якъ
 булы звѣтки по Одесскихъ газетахъ, перекла-
 да „Слово о Пяку Игоревѣ“ на мову Гомера и
 гимназисты декларували се грецке „Слово“
 на школьныхъ зборищахъ въ Одессѣ. Коротко
 сказати, п. Плициньскій знаа старо-грецку мо-
 ву якъ свою родну; выводитъ, шо нема шо
 казати зъ тѣмъ точнѣсть перекладу. Погляньмо на
 его литературну сторону.
 П. И. Плициньскій — якъ тѣмъ коротко и
 ясно скажи: ты не знала,
 Ты знала; та й якъ же не знати, то жь
 вѣбъмъ будо звѣтвомъ.
 Ты знала, и знавши посѣбла закона
 нарушати?!

Антиг. Законъ той пославъ не Зевсъ менѣ зъ
 лоного неба,
 И не поодземныхъ богѣвъ сопритольница Правда;
 Въ смертній самѣ его сконюували для себе.
 Я думала такъ: шо указы твои не на стѣлько
 Могучы, щобы нами ты могъ обходити законы
 Невисанѣй, божескы, тверды, самѣ будучи смертнымъ.
 Они не сегодня й не вчера на свѣтѣ явились:
 Отъ вѣку живуть, и нѣхто розгадати не зможе.
 Зъ якою поры ихъ початокъ на свѣтѣ ведеса...
 Або ось якъ перекладѣна 2 строфа пѣсени
 Антигоны, коли ви вже ведуть заковану за
 городъ на муни:
 „Гляньте на мене окомъ любви,
 Рѣдною, милою землѣ громадяне!
 Скваный мѣнцю тяжкѣй оковы...
 Сонце для мене вже болѣше не прогляне!...
 Иду я несчастна, щобы отъ на иранѣй
 Въ темной пещерѣ живою вмирати;
 И вже всеблныхъ пѣсень Антигонѣй
 Дружкѣ не будутъ нѣколи співати...“
 Сѣ примѣры, здаесь, могутъ характери-
 зувати перекладѣ цѣлою книжкой. Простота
 мовы и яснѣсть стилю — отъ достоинства се-
 го перекладу; але, якъ бачитъ, естъ у чому и
 докору поставити перекладачѣмъ. У першѣмъ
 уступѣ на пр. фраза: „самѣ будучи смерт-
 нымъ“ вѣсѣмъ не народна украинска, и сто-
 ить такъ далеко отъ „ты“, шо не сразу зро-
 умѣвшъ, до чого она относится. Такі анти-
 народні завороты стрѣчаються и по другихъ
 мѣсцяхъ згаданой книжки. На пр.
 ... мы не для того на свѣтѣ породились
 Жѣнками, щобы съ разумомъ певнымъ
 Борѣтсѣя могли чоловѣчамъ.
 Хівамы мовѣ наша, правда, любить; але
 хівамы повнѣй, укѣнчей и остро противу-
 ставленѣй. Тутъ же хіваму нема, а прѣсте не-
 вярчнѣ переставленье словъ — metri causa. Чо-
 ловѣкови, тѣмъ знаючому народну мову, якъ
 п. Плициньскій, шо видно въ цѣлои его книж-

ки, не слѣдѣ бы було допускати подѣ свое
 перо такихъ lapsus linguae.
 Колы мы вже почали показувати недоста-
 ки стилю, то приведемъ ще деякі помылки
 перекладача. Такъ н. пр. читавмо: „смерть еи
 заподѣвать“ (ст. 37). „Смерть заподѣвати“ по на-
 шому можна „комусь“ отже нѣй, а не еи. По-
 добнѣй помылка мы можемо собѣ пояснити
 тѣлько недоглядомъ, або повсѣхѣмъ перекла-
 дача. За те стрѣчаються и такі, котры дѣтъ
 проводить правильно черезъ усю книжку.
 Такъ н. пр. звѣтвомъ, шо у флексіяхъ адъектива
 нашої мовы частѣйше користуются довгими
 формами анѣжъ усѣченными; для того красше
 сказати: „рѣдною матери“ нѣжъ „рѣдноѣй ма-
 тери“, а вже „рѣдноѣй матери“ вѣсѣмъ не-
 можна. П. Плициньскій уживае часомъ и дов-
 гу форму сего genitiv-a, але частѣйше у него
 стрѣчаея неправильна скорочена форма на ой.
 Колы ся форма потрібна була ему зады со-
 вѣвку на кадѣвціяхъ стихѣвъ, то ще можна
 простити, але у другихъ мѣсцяхъ она дуже
 вражае ухо чоловѣка, звмѣшого до народнои
 мовы. Такъ само не любить п. Плициньскій
 довгихъ глагольныхъ формъ у infinitiv-ахъ; а
 звѣтвомъ, шо мова наша не тѣлько у нихъ ко-
 хасея, а ще и користуея ними, щобы у гдѣя-
 кихъ глаголахъ острѣйше бѣтърожити форму
 infinitiv-a бѣтъ imperativ-a, на пр. „сидѣти“ —
 „сидѣть“. Колы вже въ бесѣдѣ естъ такой эти-
 мологичный нахаль, то треба его пильнувати
 у и обробленомъ стилѣ. П. Плициньскій на се
 не вважае и дуже часто (вже занадто) уживае
 коротку форму infinitiv-a.
 Крѣмъ показаныхъ хибѣвъ противъ духа
 мовы, стрѣчаються въ перекладѣ „Антигоны“
 стилистичный, евфоничный и ритмичный помылки,
 безъ котрыхъ, правда, трудно обійтисы
 при перекладѣ, де авторъ звязанный ще по-
 требою передати якъ найточнѣйше мысли ори-
 гиналу. Частѣйше въ сѣхъ помылкахъ стрѣча-
 ея неудачнѣе уживанье слова й замѣсть и. Мо-

ва народна уживае першу форму тогдѣ, якъ
 лучаея hiatus мѣжъ попереднимъ и послѣду-
 ючимъ словомъ; у Плициньского й ставитя и
 мѣжъ двома запетыми слогами, на пр.: „Ве-
 сти мають й гартуса довог“. Впрочѣмъ у та-
 кихъ и другихъ дробнѣйшихъ помылкахъ ви-
 нуватый може не стѣлько п. Плициньскій, а
 тая неадарна а безпѣдѣвна правопись, котра
 пануе теперь надѣ украинскими книжками,
 шо друкуются въ Россіи. Нема книжки, дру-
 кованои у Киевѣ, Харьковѣ або Одессѣ, щобы
 не уживала якихъ-небудь окремыхъ витре-
 беньковѣвъ на тѣмъ поли. Кулишѣвка, шо колысь
 то була вяла верхъ, теперь въ деякихъ книж-
 кахъ такъ посевана, шо грѣшитъ и противъ
 фонетики и противъ этимологии.
 Розбираючи перекладѣ „Антигоны“, яко
 увѣдрѣ поетичный, треба ще звернути увагу
 на метрику; тутъ скажемъ тѣлько, шо пере-
 кладачъ стараея всюды выдержати метръ ори-
 гиналу. Чи дуже се потрібно и для „Антиго-
 ны“ — не знаемо. Бачимо тѣлько, шо ужива-
 нье короткихъ 4—3 стопныхъ стихѣвъ помѣ-
 шало перекладачѣмъ у деякихъ мѣсцяхъ роз-
 винуты мысль оригиналу, передаючи ви по
 своему (н. пр. I стр. въ 2-ѣмъ хорѣ „про чо-
 лѣвѣка). Всюды, де перекладачъ переходить у
 короткѣй стихи, заравъ тратить и легкѣсть мо-
 вы и поважнѣсть и музикальнѣсть стилю. Для
 того, здаесь намъ, можна було не переходити
 у сѣ метры, идучи рабски за оригиналомъ.
 Бо справдѣ, на шо така точнѣсть? Якъ бы мы
 мали музичный мелодіи до Софокловыхъ хорѣвъ,
 а перекладали бѣтъ зады того, щобы бѣтъгравати
 сѣ пѣснѣ на сценѣ съ старою музикою, тогдѣ,
 звѣтвомъ, конче треба бы було держатися числа
 словѣвъ оригиналу. Колы жь перекладачъ мае
 на метѣ тѣлько познакомити читателѣвъ съ ве-
 ликимъ утворомъ, то се вже лишна скрупу-
 лѣнѣсть.
 Шо справдѣ треба перекладачѣмъ? Бѣтъ
 муситъ добре передати те, шо естъ въ ориги-

